Сшиток 37. 4. мая 1923
Ціна 15ц. 10 за $1.25
ДО НАБУТЯ У ВСІХ КНИГАРНЯХ

Скорим рухом хустиною прикрив лице спячої дївчини.

Доктор Болтен вважав се достаточним. Подякував їй за сї, хоч і скупі, відомости і знова звернув пильну увагу на хору.

Осторожно підійшов до Лївії і двома пальцями взявши її за руку почав слїдити удари живчика.

— Дійсно, горячка досить висока — заявив слїдкуючи за ударами живчика та поглядаючи на годинник, що тримав у другій руцї. — На разї я не в силї нїщо більше сказати, поки не побачу, як хороба дальше розвинеть ся. Буду пильно слїдив за сим, але остерігаю вас, панї, що довше ви не повинні хорої тримати у себе в дома..

— Се-ж хиба не заразлива хороба? — здивувалась Лукія.

— Нї, що се, то нї — й лїкар мимохіть всміхнув ся, та зараз же й споважнїв. — Не можете її довше затримувати у себе — переконував її — бо напади, про які ви менї згадували, можуть ще повторити ся а за кождим разом без сумнїву, будуть сильнїйші та більш наглї. А тодї, прошу панї, сили слабої жінки зовсїм не вистануть. Панї не дадуть собі ради із ньою, бо хорі в таких случаях виявляють надлюдську силу й може зайти таке, що потреба буде навіть кількох сильних мущин, щоб таку божевільну перемогти.

Лукія аж жахнула ся.

— Так бачите, панї — повторив лїкар дальше — що се рівночасно є у вашому інтересї, як також і хорої, щоб ви поступили після моєї поради та рішились перевезти її до санаторії. Там вона буде все під наглядом властивих чинників.

Лукія не противилась тому, бо мусїла признати правду по сторонї лїкаря.

— Сьої ще ночі не потреба обавляти ся нових нападів — заспокоював лїкар — а однак булоб вказаним, щоб хтось остав коло хорої через ніч. Запишу тут порошки, Після них горячка повинна уступити, а колиб панї бачили, що погіршаєть ся, так без отяганя прошу післати кого за мною. Колиб же не було потреба того, то на всякий випадок я самий завтра рано навідаю ся.

Се сказавши сїв при столику й написав рецепту, яку віддав Лукії. Попращав ся а вона провела його у сїни.

В туж саму хвилю, але так що ні лікар її не міг бачити, ні вона лікаря, у дверях, ведучих до другої кімнати, станула Едита.

Вона хоч не бачила лікаря, то все таки догадала ся, що се він був, тимбільше, що до другої кімнати доходив відгомін його мови та деякі зарядженя.

Підійшла до ліжка хорої і вижидала повороту Лукії, що проводила лікаря.

По хвилї Лукія вернула у кімнату, але обі сестри якось поводились, наче чужі — не мали відваги глянути одна другій в очі — їх погляди все минали ся. Едита стояла побіч Лівії із виразом лиця, з якого ніяк не можна було вичитати що діеть ся в глубині її серця. Голосом рівнодушним, а в кождому разї загадочним, в якому ледво що пробивалась нотка співчутя, спитала, кладучи руку на розпалене чоло Лівії:

— Що-ж сказав лікар?

І сї слова висказала голосом тихим, не дивлячись при тому на сестру.

Колиб так лиш по верху судити, то Лукія сильнїйше переймала ся недолею своєї подруги, чим Едита.

— Доктор сказав — з глубоким сумом відповіла — що горячка є наслїдком тифу, але тут ще заходить много більше незвичайних комплїкацій. Чимало тим зажурив ся, а вираз його лиця був вельми поважний. Також сказав, що булоб о много лїпше, колиб її перевезти до санаторії, але я впевнила його що дуже радо сама приймаю ся доглядати хору.

Едита притакнула головою на знак, що годить ся із її думкою та що на її місцї поступилаб так само.

Задумана дивилась на хору, що неспокійно кидала головою по подушцї.

Змагаючий ся несупокій хорої заняв цїлу її увагу, так, що не доглянула як нараз збіліло личко Лукії, що попрятувала дещо та переставляла по серединї кімнати.

Колиб Едита була заглянула її лице, то напевно булаб чимало настрашилась того-ж.

— Що-ж тепер робити? — журилась Лукія. — Не знаю, чи не булоб добре повідомити паню Гальден та її брата про се, що Лівія у нас перебуває та що так тяжко

хора, бо колиб, хорони Боже, прийшло до чогось гіршого, вониб мали жаль до нас та й зовсім оправданий може?!

— Ей, безпотрібно турбуєш себе — вспокоювала Едита — май надію, що се ще не є так небезпечне! Чого-ж зараз допускати щось найгіршого? — потішала її.

Допускаю — говорила дальше — що коли сталось що, то в найгіршому разї прийшло до непорозуміня між нареченими та може Лївія навіть потайки відійшла. Найліпшим доказом на се є те, що вона хорою вже сюди прийшла. Ти-ж сама менї говорила, що вона була дуже схвильована?

Лукія притакнула головою.

— Ліпше пождім — дальше переконувала її Едита — до завтра рана, чи стане ліпше, чи гірше — тодї будемо знали, що зробити: чи повідомити паню Гальден, чи нї. Така мала проволока не зробить великої ріжницї! Ми-ж знова не є певні, чи часом Лївія не має якої причини, та схоче, щоб її побут із нами остав тайною для панї фон Гальден.

Лукія мусїла признати, що сестрині переконуваня є зовсім влучні. Кивнувши головою пристала на се, щоб бодай до рана із всім пождати.

Вона сама чимало вже застановляла ся над такою наглою появою Лївії.

Післала до аптики за ліками, а коли служниця їх принесла, вона подала Лївії, як лїкар приказав.

Зробивши се, обі сестри вийшли до другої кімнати. Там вже була передше ще приготовлена Лукією страва для сестри, але Едита не мала охоти до їди.

Сїла в кутку, де світло лямпи її не досягало, а вчинила се нарочно, щоб сестра не могла доглянути виразу її лиця. Не боялась того, щоб із дечим не проговоритись, але була в страху, що само лице зрадить се, що вона хотїлаб в тайнї задержати.

Придавлююча тишина залягла покій, в якому обі сестри засїли в супротилежних кутках. Обі вони дуже добре відчували, що поміж ними стануло щось, що їх так поділило.

Лукія остовпілим поглядом дивилась на сестру.

Серед пригод та зворушень сього вечера вона ще не

знайшла нагоди, щоб вдруге спитати Едиту, що її саме завело до цирку.

В задумі вдивила ся прямо вперед себе й голову ломила над тим, як пояснити собі так дивне сестрине поведенє.

Тепер, в так недовгий час після батькової смерти, коли ще крім того стілько всякої жури звалювалось на їхні голови, вона вважала немислимим, щоб Едита потайки виходила до цирку ради веселости та щоб взагалї віддавалась яким веселим забагам в тайнї перед ньою!

Оскілько знала свою сестру, була певною, що її характер не допустив би до того.

Однак Лукія все відчувала, а тепер тимбільше, чим попереду, що її сестра нїколи не була щирою для ньої; дивне було се почуванє, в глубинї душі заховане, яке однак викликувало жаль до сестри, що вона не звіряєсь зі всїм перед ньою.

Тепер же особливо проти Едити у ньої все ворушилось й вона прямо не могла здержати ся, щоб не зробити їй тяжкого докору за се, що вона не хоче зрозуміти їх тяжкого положеня.

Але знова — як се пояснити?! Часто Едита була так пригноблена, так, можна сказати, огірчена до всього, що можна би сумнївати ся, чи захочувалоб ся їй того рода веселостий.

А коли знова так, то чому так часто перебувала десь поза домом цїлими годинами?

І сього-ж таки вечера? Що вона робила там, у цирку?

Бо-ж хиба не було найменшого сумнїву, що вона виходила із цирку саме тодї, коли Лукія стрінулась із ньою.

Едита, очевидно, мусїла догадуватись над чим то сестра так задумалась, бо, коли ворухнулась у кріслї, із її стиснених грудий добув ся тяжкий стогін та очі закрила руками.

Але Лукія не могла вже довше мовчати, хоч вроджена вирозумілість та уступчивість у всьому не допускали її так свобідно про се говорити.

Так почала говорити про всякі другі справи аж остаточно таки присилувала себе до того, щоб нї з сього, нї з того нагло перескочити до того питаня:

— Едито, ти мені ще не відповіла на се — звідки ти взяла ся в цирку?

Вона здрігнула ся легко.

Се питанє, значить, таки ще її постигло!

Відчувала на собі допитливий погляд своєї сестри — тяжко дихала.

— Не питай! — нарешті відозвалась по хвилї. — Лукійко дорога, не питай мене про се! Позволь нехай се остане моєю тайною — прохала її в нервозному схвильованю. — Будь терпеливою, а незабаром вже дізнаєш ся про все — лиш тепер, прошу тебе, не муч мене своїми питанями.

Сльози заляли Лукіїні очі.

Вона дуже болючо відчувала се, що Едита не була отвертою супроти ньої, та все ховала щось перед ньою.

В таких хвилях вона почувала себе супроти сестри чужою, розуміючи, що тайна, якою вона закривала ся, не є на місцї та що се вона їх відчужувала, роздїлювала. . .

І тепер вона вже нї про що друге не питала.

Так знова невиносима мовчанка запанувала між сестрами.

Нарешті Лукія встала.

Почула із другої кімнати голосне говоренє хорої — говорила в горячцї, крізь сон.

Підійшла до ньої й сїла при її ліжку.

Журбою прибита сидїла, роздумуючи про чоловіка, що сидїв запертий у вязницї, не прочуваючи навіть, що стало ся із його дитиною.

Задивившись в задумі вперед себе, нагло почула, як обвело її двоє мягких рук та обняло за шию.

Об її уха відбив ся зболїлий голос Едити:

— Гніваєш ся на мене, моя найдорозша? О, Лукіє, я-ж тебе не хочу журити, не хочу тобі приспорювати болю, нї терпіня! Ти сама не знаєш, як я радїю тим, що маю тебе знова! Будь же доброю, моя дитинко! Будь терпеливою та вирозумілою! Може незабаром вже прийде той день, коли зможу тобі все сказати — сьогодня однак ще не можу!

Сього було за много для чутливого серця Лукії. Вона відчувала жаль до сестри за її недовірливість, але ко-

ли вона прийшла до ньої та сама просила прощеня, тоді Лукія, як звичайно чутливого серця людина, схвилювалась та подалась.

Сльози линули з очий.

Притиснула сестру до себе і сказала:

— Так, Едито! Довіряю тобі вповні. Вірю, що ти ніколи не зробиш нічого, чогоб сміло перед блаженної памяти батьком нашим не змогла оправдати! Знаю, що памятаєш про нього і тому ні про що більше не му питати, доки мені сама про все не розкажеш.

На згадку про батька Едита незначно здрігнулась в сестриних обнятях, але вона того не запримітила.

Поцілувала Лукію, потім скоро відвернула ся й відійшла до другої кімнати.

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Була страшна ніч.

Лівія безнастанно кидала ся на ліжку з боку на бік і була так неспокійна, що Лукія навіть очий не могла замкнути.

Один, одинокий лиш раз в протягу цілої ночі на хвилю вибігла до другої кімнати. Пішла туди, щоб дещо дістати для хорої.

Вона думала, що сестра вже давно спить, тимчасом не застала її у спальні, але в другій кімнаті, на отоманї.

Очевидно сиділа там в задумі, не маючи наміру йти спати та так і здрімалась.

Лукія приглядала ся сестрі.

На личку Едити виступив вираз великого знесиленя, а так ярко відбив ся, що Лукію до глубини серця порушив.

Осторожно розбудила її та намовляла, щоб роздягнула ся та вигіднійше положила ся спати.

Едита дала ся намовити до того, але дуже нерадо бо зовсім не мала наміру лягати, але при ліжку хорої враз із сестою хотіла вижидати.

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Другої днини із рана, коли Лукія на короткий час вийшла у місто поладнати деякі важнійші справи, нагло

хтось постукав у двері їх мешканя й після хвилї увійшов туди лїкар.

Едита, що в часї неприсутности сестри сидїла при ліжку Лївії, встала, щоб привитати входячого, але побачивши його лице, немов задубіла й неприродно широко втворила очі, в яких відбив ся незмірний жах.

Мимохіть відступила взад, а рівночасно, майже несвідомо, видала із себе якийсь придавлений крик.

Лїкар, як звичайно, прийшовши у відвідини до хорої, не звертав уваги на боки, а може хоч і поглянув то несвідомо так що й не запримітив зміни осіб. Думав певно, що се та сама людина, яку вчера бачив, думав, що се Лукія.

В розсїяню поздоровив її та прямо приступив до ліжка хорої.

Тепер доперва, коли почув крик трівоги та здивованя, відвернув ся й підняв на неї свої здивовані очі.

Яка-ж несподїванка ждала його!

Його погляд впав на лице схвильованої, блїдої мов смерть, дївчини.

Се не та сама, з котрою вчера говорив.

Чи її знав?

Здивований дивив ся на неї.

Сї ніжні черти, сї очі, видали ся йому знаними. Був би присягнув, що вже не перший раз їх бачить.

Але де їх бачив?

Не пригадав собі того.

Був однак певний, що се його знакома й серце йому ковтало несупокійно.

Нагло темний багрянець облив цїле його лице.

Велика жура відбила ся на його лици, коли рівночасно, майже несвідомо, стиха висказане імя завязло у нього на устах.

Едита глянула на нього, а в її очах загорів нагло гнїв великий.

Незмірне обурене відбило ся на її личку.

Випрямила ся з повагою, хоч нї словечка не промовила, і старала ся на ново здобути страчений внутрішній супокій.

Але поки ще могла хоч одно слово промовити, він її випередив.

Наблизив ся до ньої і горячий, сильно пристрасний свій погляд вліпив в Едиту.

— Се ви, пані?! — шепотом промовив. — Яка-ж несподівана стріча?!

Едита ще навіть настільки не заспокоїла ся, щоб могла промовити.

Він однак хотів використати той час, коли оставав на самотині із ньою, бо присутна при тому третя людина — Лівія — була зовсім без тямки.

Едита же обавляла ся, що кождої хвилини надійти може Лукія та її тайна тоді виявить ся.

— Дійсно, бачите пані, чую ся щасливим, що так несподівано . . .

Едита остаточно перемогла себе та свій жах бодай остільки, що могла промовити.

— Передовсім пане докторе — сказала — в сей спосіб ви не зможете до мене тут промавляти!

Її голос при сім кипів гнівом та погордою.

— Відзиваю ся до вашої мужеської гідности — говорила дальше, коли доктор несміливо відступив взад — та надію ся, що ви ні мені, ні другим не будете пригадували того, що колись зайшло, головно-ж тому, що се є більш у вашому власному інтересі.

Молодий лікар на сей явний притик аж в язик вкусив ся.

Гнів та встид боролись у ньому, а його погляд, начеб якою маґнетною силою притягуваний, шукав гарного та шляхотного личка Едити.

В першу хвилю самий не знав що відповісти.

Тимчасом Едита знова почала:

— Отже так, пане лікарю: Я зовсім певно числю на вашу мовчанку, а числю на се тим певнійше, бо знаю, що й вам залежати ме на моїй мочанці. Я-б не хотіла особливо, щоб моя сестра дізнала ся про що небудь. Вона зараз прийде. Прошу вас тоді звертатись до мене як до зовсім чужої людини, яку ви вперве зустрінули. Так буде найліпше для нас обоїх — та правдоподібно причинить ся до того, що ви ощадите собі не одну немилу вам хвилю.

Він відчув глузоване в її словах, що вдаряло його наче батогом по лици й він почервонів.

Якраз хотів щось відповісти, а булоб се може ще більш напрасне, чим він самий бажав того, коли се зайшло щось такого, що присилувало його змовчати.

Обоє знагла зачули із сіний легкі відгуки скорого ходу — а за хвилю живо втворили ся двері й до середини увійшла Лукія.

Спокійно, начеб тут ніколи ніщо не зайшло, Едита поступила вперед щоб звитатись із вертаючою з міста сестрою.

Потім, немов то маючи потребу дещо дістати, вийшла ,оставляючи саму Лукію із лікарем.

Молодий чоловік дививсь за ньою.

Дивне якесь світло блистіло тепер в його очах, коли опісля знагла спитав Лукію:

— Чи ваша сестра вже довший час тут перебуває?

Лукія счудувалась.

Вона зразу запримітила се якесь незвичайне зацікавлене ся лікаря Едитою.

— Ні — відповіла — не довго бо доперва від часу недавної смерти нашого батька.

Однак се вона відповіла вельми холодно, так, що лікареви відпала охота дальше допитувати ся.

Але видно, сьогодня доля для нього була вельми ласкава.

Коли виходив із кімнати зовсім несподівано стрінув ся в сінях із Едитою.

Вона хотіла виминути його ,але він рішучо перейшов в поперек її дороги й майже присилував до того, що вона спинила ся.

— Прошу, не гнівайте ся на мене! — просив пристрасно. — Моє зацікавлене ся вами є так велике, так над' звичайне, що . . .

Але Едита рішила ніколи не вдавати ся із ним в розмову. Тому й тепер не дала йому докінчити.

— Пане докторе! — промовила холодно та рішучо. — Наколи для вас після того всього, що зайшло, самий мій вид не є настільки невиносимим, що ви ще можете перебувати в мойому товаристві — що, правду сказавши, мене дуже дивує — то мушу вам сказати, коли ми вже разом проти себе станули та коли ви мене самі спиняєте,

що я-б бажала собі із вами ніколи не стрічати ся, щоб вам не лиш немилих спогадів заощадити, але також і встиду, якого певно мусите зазнавати стрічаючись зі мною!

Лікар немав часу на відповідь, а колиб навіть і здобув ся на се, то годі було, бо в ту-ж мить відвернула ся Едита, перестрашена скрипотом втвираючих ся за її плечима дверий.

Се Лукія, зачувши їх голоси у сінях, втворила двері й мимохіть стала свідком того, що зайшло між сестрою а лікарем.

Счудувана тим, вона дивила ся то на нього, то на неї.

Лікар вважав, що найліпше буде коли тепер чимскорше забереть ся, тому вибовтавши кілька слів, якими просив вибаченя, та поклонившись нездарно, бо майже самий не знав що та як робить, вийшов.

Тепер Лукія звернула ся до сестри:

— Едито! Що то було між тобою а доктором? — спитала здивована. — Чому ти так схвильована? Чи знаєш його? Може ти знала його давнійше?

Але вже коли поставила перші питаня, доглянула на сестринім личку той жахливий вираз, який так добре знала, а який все був для ньої доказом, що сестрине серце все ще для ньої замкнене.

Із болем серця Едита відвернула ся від ньої.

— Ні, ні! — кликнула — але сей чоловік такий мені ссоружний, що я прямо не в силі слухати його ввічливих балачок та отверто про се йому заявила.

Та сказавши се, чимскорше відійшла, оставляючи сестру.

Лукія журливо поглянула за ньою та сумно покивала головою.

Думала про се, коли нарешті Едита отверто з ньою говорити ме, коли перестане закриватись перед ньою та коли остаточно виявить всї свої тайни.

Що вже колись давнійше було щось між ньою а лікарем, про се не могло бути ні найменшого сумніву. На се наводило її те, що сама почула перед хвилею.

Але чому Едита не хотїла їй про се сказати?

Мусїло се бути щось поважнійшого, коли так з тим ховаєть ся!

Вістка ся її прибивала.

Гіркий біль колов її в серцю, наче терне яке, а його вона не була в силї позбути ся.

Ранком другої днини лїкар вже не явив ся, хоч се було його обовязком. За те прислав на своє місце другого лїкаря, а сей виправдав його лихим здоровлєм.

Едита на се лиш злобно підсміхнула ся. Вона-ж знала добре чому то він вже не прийшов . . .

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Стан здоровля Лївії остав незмінний.

Лиш горячка зменшилась троха слїдуючої днини та хора троха вспокоїла ся.

Часом глядїла кругом себе так ясним поглядом, що здавалась бути зовсїм свідомою того де находить ся та який стан її здорвля.

Коли тодї Лївія старалась розмовити ся з ньою, вона не відповідала пяте через десяте, як передше, не вигадувала нїчого та не плела дурниць, а тільки замикала очі, немов то стїною повік бажала відгородити себе від світа. Тодї зморщки гіркого болю та терпіня з'являли ся у ньої кругом її уст.

Лукія догадала ся причини того.

Хора була тодї при памяти, а тому й бояла ся, щоб її не спитали про причину її смутку. Тому, не бажаючи її сим докучати, Лукія рішила не починати більше розмови про се.

В кільканайцять годин піднїйше, хора запала в лагідний півсон.

Тодї доперва Лукія могла вийти до другої кімнати, до сестри ,з якою через цїлий день була в силї лиш декілька слів замінити, будучи все при ліжку хорої.

Застала Едиту задуману при працї, над якоюсь ручною робіткою.

Едита була дуже вдоволена із того, що Лукія цїлий день була занята, бо кождочасна стріча із ньою нагадувала їй відносини між ними.

Все обавляла ся розмови із сестрою про справу, якої зовсїм ще не бажала порушувати.

Але Лукія почала тепер говорити про хору подругу, про її положенє та про се, що з ньою тепер зробити.

Обі ще однак не були в силї рішитись що до того, чи паню Гальден повідомити про се, чи нї.

— Пождім ще з один день, хочби до завтра — остаточно рішила Едита. — Коли маємо певність, що стан здоровля хорої не погіршуєть ся, то можемо мати надію, що вона незабаром буде остілько при свідомости, що сама нам розкаже, що бажає робити, щоб ми так і поступили.

Може ще з пів години так розмавляли.

Нарештї Лукія встала, щоб вернути до хорої й подати їй призначеного ліку.

Осторожно відхилила двері від її кімнати і на пальцях, так щоб її не збудити наколиб ще спала, наблизила ся до ліжка.

Станула, мов задубіла.

Здивувалась, що з великого дива її ноги наче в землю вросли — вона не була в силї із місця порушити ся.

Се саме здивоване здавило її мов клїщами за горло. Не могла голосу з себе добути, хоч хотїла кричати.

Що стало ся?

Остовпілим, жахливим поглядом, глядїла на ліжко, на якому лежала Лївія, але ще перед хвилею, бо тепер її там не було.

Пропала.

— Едито! — змогла нарештї кликнути.

Едита аж підскочила на свойому сидженю, зачувши страшний, проймаючи крик сестри, так немов її хто вбити хотїв.

Вона кинулась у другу кімнату до сестри.

— Лукіє! Ради Бога! Що тобі стало ся? Говори! Лукіє! — кликала, беручи її за руку та не бачучи нїчого кругом себе.

— Дивись...

Більше, Лукія не була в силї промовити та лиш пальцем вказала на порожне ліжко Лївії.

Едита зблїдла.

Скоро однак розглянула ся по кімнатї та побачила, що пропав також убір Лївії — а там — о всемогучий Боже — двері відхилені. — Що та нещаслива...

Лукія схопила ся..

Страшне зловіще прочутє прошило чутливе її серце:

Вона в розпуці відбере собі житє!

— Едито! — скричала. — Біжім за нею, поки ще не за пізно! — Ходи! ходи! скорше!

Наче божевільна з трівоги вхопила сестру за руку й майже силою витягнула її з кімнати.

— — — — — — — — — —

РОЗДІЛ CXVI.

ПІРВАНЄ СЕРЕД НОЧІ.

В наслідок тої нещасної пригоди в ночі, обі дівчині, Ільона та Дора так застрашились були, що прямо не мали відваги вийти із хати.

Особливо Дора се прикро відчула.

Незмірна трівога так її мучила, що навіть присутність тих двох кріпких мущин, що їх батько прислав для охорони дівчат, не була в силі її заспокоїти.

Ільона була відважнійшою.

Вона старала ся заспокоїти трівогу бідної Дори і се дійсно звільна повело ся її. Вона всіх сил докладала, щоб свою подругу, яку так щиро полюбила, займити чим иншим та розвеселити.

Звязало її з тою дівчиною якесь сердечне почутє, якийсь наклін чи симпатія та щире співчутє, а коли бачила якою журбою для неї є се дивне поведенє її батька, вона старалась її розважувати та підбадьорувала надією, що те все з часом минеть ся, перемінить ся та світлі промінї розгонять мраку, що батькову тайну собою прикрила.

І знова від того часу проминуло кілька довгих днів.

За цілий той час анї одна вісточка не наспіла від Доринсго батька і дуже часто бувало, що коли так обі дівчині з собою розмавляли, то Дора хвилями забувала ся, очима вдивлялась вперед себе, десь в незнану далечінь переносила ся думками та попадала в тиху задуму, наче в обморок.

Аж одного ранку стара служниця, вернувши домів після полагодженя деяких справок, принесла відраднійшу вістку.

Стара прийшла дуже весела та розповіла дівчатам, що їх сусід, Ібрагім, виїхав та що вона із певного жерела дізнала ся, що довший час його не буде.

Дорі наче камінь впав із грудий.

На вістку про се, що той осоружний їй чоловік, якого так бояла ся, виїхав кудись на чотири вітри, відітхнула вільнійше пораз перший від довгого вже часу.

Ще тої самої днини обі подруги рішили скористати із тої нагоди що їм тепер лучила ся і живо розмавляючи вийшли на прохід у садок, куди не виходили від тої то нещасної хвилї аж до виїзду Ібрагіма.

Але десь коло полудня, якраз коли хотїли вертати домів, напроти них вибігла стара служниця та без віддиху прямо, засапана, станула перед ними...

Принесла їм вістку, що саме приїхав післанець від батька та жде перед домом.

Дорині очі блиснули радісно.

Приказала впровадити післанця до кімнати, й сама скоро побігла, щоб дізнати ся яку то вістку батько присилає.

— Від мойого батька прибуваєте, добрий чоловіче — без віддиху спитала, підходячи до нього — скажіть, що приносите менї?

Прибувший обкинув бистрим поглядом стоячу перед ним дївчину і опісля промовив:

— Так є, моя панночко. Прибуваю від вашого батька. Він поздоровляв вас і просив, щоб ви тих двох людий, що для вашої безпеки тут оставив, відпустили зараз зі мною, бо вони батькови потрібні. Се не на довго, лиш на короткий час, можливо завтра їх знова пришле сюди.

— І нїщо більше не переказував батько до мене? — дуже здивовано питала Дора.

— Алеж так, розуміеть ся — скоренько відповів післанець — ваш батько приказав вам заявити, що за два, а найбільше за три днї сюди зможе прибути.

— Ільоно! За два або три днї батько приїде! — радїючи кликала Дора.

Словами сими звернула ся до дверий, котрими якраз

входила Ільона.

— О, якже я радію! — кликала.

— Так, гаразд! — звернулась опісля до прибувшого від батька післанця — можете сих людий забрати та скажіть також мойому батькови, щоб не журив ся нами бо дім нашого милого сусіда, що нам стільки страху нагнав, стоїть запертий а він самий кудись вибрав ся.

Приказала сейчас покликати обох сторожів та вислала їх разом із тим післанцем.

— А ти що за один? — питали сторожі мірячи його недовірливими поглядами.

— Я тепер на службі у батька тої панни, — відповів.

— Від коли?

— Від двох днів — спокійно відповів післанець — вчера мене пан приняв на службу.

Сторожі лиш покрутили головами, але вчинили, що їм приказано і пішли за незнаним собі післанцем.

Від хвилї, як лиш Дора дізнала ся, що за кілька днів може надіяти ся повороту батька, вона зовсім змінила ся. Під впливом тої вістки вона нагло ожила, мов би чародійною паличкою діткнена.

Приспівуючи та підстрибуючи, бігала скрізь по хаті і така була щаслива, що пустуючи навіть не знала, що почати із собою.

Настрій сей перенїс ся також і на Ільону.

Остаточно й вона почала радіти, як і її подруга, і давно вже личка обох дівчат не були так промінисті, як тої то днини.

Але чи та радість не малаб лихом скінчити ся?..

Однак не забігаймо вперед! ..

Коли на дворі потемніло, знагла почули сильне торгане дзвінком при входовій брамі. Дора та Ільона, що сиділи в хаті, весело розмавляючи, жахнули ся та схопили ся з місць. Серденька у них живо забились.

— Хтоб міг се так пізно прибувати? — питала Дора неспокійно.

— Нараз на її личку блиснуло щось, наче промінчик ясного сонця.

— Може се батько вже сьогодня приїзджає? — кликала з нездержаною радістю.

Та поки ще Ільона змогла щобудь на се відповісти, молода дівчина скоро збігла сходами в долину.

Там вже стара служниця, киваючись на боки, дрібним ходом посувалась до брами.

Рівночасно із нею дійшла до брами також і Дора.

Хоч як раділа та хоч прочуте, що правда не все непомильне, впеняло її, що чейже нема ніякої небезпеки, то все таки не зразу втворила браму.

— Хто там під брамою в так пізну пору? — найперше спитала задля остороги.

— Маємо сюди віднести мішок із набором — була відповідь з під брами — батько панночки посилає нас.

Виклик радости вихопив ся із Дориних уст.

— А! — кликнула з радости — знова післанці від батька.

Скоро відсунула засуви.

За брамою побачила двох людий, що несли великий, видно тяжкий мішок.

Не чекаючи, поки їм прикажеть ся увійти, внесли мішок на подвіре та поставили в кутку.

— А се що такого? — спитала счудувана.

— Маємо приказ від вашого батька — заявили — щоб сей мішок тут оставити та батько ще остерігав того мішка не рушати аж поки він самий не приїде.

Се сказавши попросили ще о дарунок на пиво.

Дора радо се зробила, випустила їх та знова заперла браму за ними

Відтак з поспіхом вибігла сходами на гору до Ільони.

Цілий вечір перевели на веселій розмові.

У Дори на личку відбила ся незмірна радість з причини сподіваного прибутя батька.

Була се радість не лиш тому, що в товаристві батька нічого вже не буде боятись, що її не стріне ніщо злого, але ще більше був се виплив привязаня люблячого серця дитини.

— О, колиб я все могла мати його побіч себе! — шепнула нагло серед найбільш веселого розговору і погляд її затьмив ся сумом — як же-б я тоді його доглядала, як пильнувалаб його!

А який він дивний — говорила дальше — ніколи довше не може на одному місці посидіти. Нераз я вже се

добачувала. Засидить ся троха, а після кількох днів вже так щось його тягне, не дає висидіти, прямо випихає із хати! І се помимо того, що мене кохає і знаю, що тяжко йому приходить розлучити ся зі мною!

О! колиб я так могла виїздити разом із ним! — мріяла.

Як би то гарно було!

Представляю собі, як би то я гнала в світ на скорому коникови при боці батенька!...

Як радоб я зносила всі невигоди та небезпеку всякого рода, на які він наражуєть ся без мене.

Та шкода! — зітхнула. — Він ніколи не возьме мене із собою. Навіть ніколи не скаже мені куди їде та за чим!

А чейже повинен би мати яке довірє до рідної дитини! — по дитячому гороїжила ся.

Ільона щиро жаліла її, бо гаразд відчувала біль її серця.

Вона розуміла добре як се мусіло Дору боліти, що навіть не знала чим її батько займаєть ся та що цілими днями спиняє його далеко від хати — що не могла відгадати тої тайни, яка її батька окружає та чому так по дитячому поводить ся із ньою, що навіть на стільки довіря не має до ньої, щоб із де-чим її познакомити.

Крім сього й вона сама зацікавилась троха способом його житя.

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Вже пізно в ніч дівчата сердечно стиснулись та поцілували і почали лягати спати.

Дора зразу не могла заснути, бо снувались їй по голові сильні вражіня минулого дня.

Довго перекидала ся на ліжку, поки знесилене не перемогло розбурхані нерви.

Звільна повіки почали зліплюватись разом — вона заснула.

Спали також всі другі, в цілій тій великій хаті ніщо не ворушило ся, за виїмком хиба, що деколи тут або там стиха тріснуло розсихаюче ся дерево в стінах, або вітер похитав віконницею.

Але — що се якесь дивне шарудінє виходить із того

кутка, де стоїть той мішок, що прислав Дорин батько?

Мішок ворухаєть ся!?!...

Цілком так, гейби там у ньому було якесь живе сотворінє, що почало кидатись на боки та в гору, мовби насилу бажало із відтам добутись.

Чи Дорин батько прислав би щось живого?

Нараз зробив ся в мішку отвір, немов хто із середини ножем його розпоров та крізь той отвір висунулась якась рука.

Дивна річ!

Отвір розширяв ся щораз більше та більше, аж із мішка виліз — чоловік.

Стягнув із себе останки мішка, відтак випрямив ся та зітхнув глубоко.

Відтак добру хвилю постояв, осторожно наслухуючи та з місця не рухаючись.

По хвилї виймив із кишенї кресало, потер і запалив губку.

На пальцях, тихесенько та осторожно почав посувати ся вперед.

Попрямував до середини хати; сходами вийшов на гору а там звернув ся до дївочої спальнї.

Перед дверми здержав ся.

Приложив ухо до дверий, наслухував зі всїх сторін а не зачувши нїчого підозрілого вдоволений покивав головою. Очевидно всї супокійно спочивали.

Дуже осторожно натиснув клямку, стараючись втворити двері, без гуркоту та скрипіня.

Чи мав в сьому так велику вправу, чи щастє — досить, що вдалось йому се знаменито; звичайно же в таких разах, коли хочеть ся щось зробити тихенько, рука стряснеть ся, потрутить щось і наробить гуркоту.

Йому однак повело ся знаменито.

Незамітно зайшов у спальню і тут осторожно розглянув ся кругом.

І дальше йому щастило: місяць світив прямо у вікно і срібним світлом залляв всю кімнату.

При світлї дуже легко було розпізнати все в кімнатї.

— Там, на ліво! — шепнув так, що лиш самий міг чути.

Тихо, наче кіт, пересунув ся до ліжка, положеного

при лївій стїнї.

Стояв тепер прямо перед спочиваючою там молодою дївчиною, якої лиця однак не був в силї розпізнати бо звернене було до стїни.

Скоро витягнув із одної кишенї хустину, з другої же фляшину із якимсь плином і декілька краплин пустив на хустину.

Відтак скорим рухом тою хустиною прикрив лице спячої дївчини.

Декілька хвилин після того стояв непорушно над ліжком спячої, прямо запираючи віддих у собі. Нарештї осторожно здіймив хустину із її лиця і допитливим поглядом вдивив ся в неї.

Видно, повело ся йому, бо вдоволений із своєї роботи покивав головою.

Слїдуючої зараз хвилї похилив ся, осторожно взяв приспану дївчину на руки, взяв також її убранє, що стояло на кріслї побіч ліжка і скоро, тихесенько, звернув ся із своїм тягаром до виходу.

Йдучи, трівожно глянув у протилежну сторону кімнати. Там на другому ліжку спочивала друга дївчина, а супокійний, рівномірний та глубокий її віддих доказував, що вона спить кріпким сном.

Побачивши, що вона не пробуджуєть ся, він поспішно вийшов з кімнати, несучи на руках дорогий свій тягар.

Наче тїнь яка спускав ся сходами в долину та спрямив ся у входові двері, які дуже легко втворив із середини.

За кілька хвилин був вже на дворі, в садку.

Під фірткою свиснув стиха а сейчас після того із темряви висунула ся якась стать людська і по другій сторонї паркану підсунула ся крадьком до фіртки.

Наблизившись, спитав голос по сїм боцї:

— Се ти, Тїльо?

— Так, ласкавий пане.

Се сказавши, прибувший мущина мов кіт підскочив та опинив ся на паркані, вижидаючи там дальших приказів.

Діставши знак рукою, зіскочив у садок.

Тепер оба обвили тїло обезтямленої дївчини приготованим на се коцом.

Втворивши фіртку, оба незнані злодії пропали із своєю дорогоцінною добичею в темряві ночі та сліду за ними не стало.

Куди понесли приспану дівчину?

Більше чим пятнайцять мінут йшли побіч себе, ні словечком не обзиваючись, мовчки несучи дівчину.

Відтак зійшли з головної дороги на якусь бічну, дику стежку, якою йшли довший час, аж і здержали ся перед якоюсь малою хатиною, далеко на боці збудованою.

— Тільо! возьми ось ключ і втвори — приказав один із них, засапуючись — очевидно змучив ся чимало несучи свій тягар.

Тільо послухав.

Виймив із кишені великий ключ, на потемки всадив у дірку та перекрутив.

Замок заскрипів, двері відчинились і троє людий зникло в темряві хатини.

За хвилю були вже в добре огрітій кімнаті.

— Засвіти! — дав ся чути приказуючий голос провідника тої нічної виправи.

Послугач мовчки сповнив приказ свойого пана, що тимчасом зложив тіло дівчини на отоманї і приглядаючись та надслухуючи станув перед ньою.

— Ха, ха, ха! — стиха зареготав ся та з радости аж руки затирав. — Повело ся! Таки на мойому стало? Я самий приніс її собі на своїх руках! Що-ж тобі тепер остане, мій пишний пане, як хиба лиш сказати „так" та своє благословенє подати і — амінь! Не остане тобі, мій панцю, иншого вибору! Тепер ти ще радіти меш коли Ібрагім схоче взяти твою дочку собі за жінку!

І зареготав ся чортівським сміхом.

Як раз і світло блиснуло в кімнаті, урядженій богато після східного звичаю.

Тільо наблизив ся до свойого пана із ліхтарем в руці, в якому горіли свічки.

Сей, осліплений наглим блиском свічок, на кілька хвилин замкнув очі та крикнув на послугача:

— На бік зі світлом! Туди, на тамтой стіл постав, щоб сплячої не разило!

Слуга поступив після приказу та самий вийшов з кімнати.

Тоді Ібрагім — бо він був тим злодієм, похилив ся із ликуючим усміхом над обезтямленою та тепер доперва почав приглядати ся її чертам.

Але що се стало ся?

Побідна усмішка пропала десь із його лиця, яке сейчас смертельно збіліло.

Очі йому майже на верх вилізли, із невисказаним жахом вдивив ся остовпілий в лице лежачої перед ним жінки.

І за хвилю дикий, хрипливий крик добув ся із його уст та мов громом поражений, відскочив Ібрагім від отомани.

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Вже давно минула північ.

Дорогою гнав якийсь їздець на спіненому кони, та здержавсь перед малим двориком.

У певній віддалі позад того їхав другий їздець а коли вже наблизив ся до першого, той промовив:

— Потримай поводи, Юхиме!

Самий же скочив із коня.

Незабаром після того серед темної, спокійної ночі проніс ся звук дзвінка.

Новоприбувший почав щораз пильнійше наслухувати, однак ніхто не рухав ся у внутрі хати.

Ні промінчик світла не вказував, що його дзвонене розбудило спячих. Ніхто не спішив йому браму втворити.

Тимчасом молода дівчина схопила ся із свойого ліжка та аж підскочила в страху.

Чи був се лиш сон? Чи може дійсно хтось під брамою так сильно дзвонив?

— Ільоно! — кликнула півголосом, але не дістала ніякої відповіди.

Вона певно спить! Не буду її будити та приємні сни розганяти! — шепнула Дора, наче про себе.

Відтак встала, закинула на себе деяке плате та на пальцях підійшла до дверий. Злегка положивши руку на клямку, втворила їх без ніякого стукоту, висунулась у

сіни та скоренько збігла сходами в долину.

Доперва в сінях спинила ся та бистро почала надслухувати.

— Ні! Се не був сон!

Тепер знова почула сильне торгане дзвінка коло брами.

— Мій Боже! — шепнула наче з'електризована. — А може се батечко? Аджеж він вже нераз так несподівано серед ночі являв ся дома!

Зараз слідуючої хвилї звернула ся до кімнати, де спала служниця та, скоро наблизившись до ліжка старої Бетті, приказала їй дещо закинути на себе та вийти і поглянути, хто се так дзвонить.

Рівночасно вернула Дора на гору та засвітила там лямпу.

За кілька хвилин молода дівчина почула спружистий хід на сходах, а незабаром в дверах побачила свойого батька.

Живо підбігла до нього та радісно витаючи впала в його обійми.

— Яка несподіванка! Яка несподіванка! — кликала щаслива дівчина. — Навіть у снї подібна думка менї не прийшла!...

— Де Ільона? — спитав батько, неспокійно оглядаючись по кімнаті.

Виглядав дуже блїдий та неспокійний.

— Вона спить, батечку! Я не хотїла її будити та перебивати їй солодкого сну, бо здавалось менї, що вчера вечером була дуже змучена! — відповіла Дора.

Поважний сей мущина ввічливо кивнув головою та погладив свою доню по спадаючих на плече кучерях, відсунув повисле волосячко з над чола та глянув глубоко, допитливо в її очі.

— О, батеньку, як же я радїю вашим прибутєм. — кликнула Дора, промінистим поглядом обводячи його. — Як же се добре що ви вже прибули. Ми надїяли ся вас доперва за яких два або три днї!

Пан дому випрямив ся здивований.

— Що кажеш? — спитав по хвилї. — Ви очікували мене? Як же ви могли знати ,що я взагалї приїду? Звідки такі здогади?

Тепер на переміну Дора счудувалась. Глянула на батька широко втвореними очима і відповіла:

— Аджеж ви самі післанця до нас присилали, батеньку! Ви-ж присилали по тих двох доглядачів... хиба не так?

Блїдий мущина ще більш счудував ся. Відтак потряс головою і сказав:

— Що ти говориш, моя дитино? Що малоб те все означати?

Дора аж стрясла ся із жаху і допитливими очима видивилась на батька.

— Але справдї, батечку! — промовила певним голосом. — Прибув до нас якийсь незнакомий післанець, та забрав обох доглядачів із собою! Він то менї сказав, що за яких два або три днї ви самі прийдете! Тому то сьогодня я не надїяла ся вас і прямо несупокій якийсь мене напав, коли почула дзвонене!

Батько глянув тепер жахливим поглядом на свою дочку, а в його очах і взагалї в цїлому виглядї відбив ся наглий, безмірний несупокій. Обняло його якесь страшне прочуте.

Потряс головою та, здвигнувши раменами, сказав:

— Не розумію тебе, моя дорогенька... прямо не вмію того пояснити собі! Навіть на думку не приходило менї, щоб якого післанця до тебе посилати а тимбільше не було моїм наміром сторожів відкликувати, бо-ж їх я для вашої безпеки тут оставив!

А може те все тобі лиш снило ся? — з усмішкою докинув, стараючись те все на жарт обернути.

Дора однак заперечила головою та підняла до батька свої очі.

А в очах її відбив ся жах безмірний, підчас коли батькове лице висказувало хоч скритий але не менш сильний несупокій.

— А той мішок, батеньку? Аджеж ви його прислали? — Ми його не рухали, як ви приказали! Ви-ж через того післанця нам заявили, що самі його втворите!

Замовкла, бо на батьковому лици побачила немиле здивоване.

— Я... я нїчого не посилав! — почав знова. — Вчера

я був ще далеко із відси — яких вісім годин без упину їхав сюди!

— Мій Боже!... Що се має означати, таточку? — питала Дора голосом повним розпуки. — Що мав означати той післанець та чому забрав тих двох людий? А потім... як пояснити собі той великий, тяжкий мішок, що він приніс із собою? Чому остерігав не втвирати його? Се мені цікаве... таке темне... загадочне!

— Покажи, де той мішок! — перебив батько, схвильований, та блідий.

Мовчки зійшли сходами в долину. Ніхто із них не перебивав тишини, хоч як великий несупокій їх мучив.

Дорин батько настільки був осторожний, що забрав із собою горіючу свічку.

Як лиш завела його Дора на місце, де оставлений був привезений післанцями мішок, він аж крикнув зі страху.

Остовпілим поглядом дививсь на порожний мішок, лежачий на землї.

Дора жахливо кинула ся до батька та вхопилась за його руку.

— О, мій Боже... Що має се означати?! — майже без віддиху кликнула. — Як те все пояснити?

Батькові очі якийсь час непорушно спочивали на порожному мішку.

Нарештї випрямив ся, а неспокійним поглядом глянувши на дочку, придавленим голосом спитав:

— Де Ільона? Іди та поглянь моя дитино, чи вона ще спить?

Дора, тяжко зітхнувши, скоро побігла сходами вгору. Колїна під ньою погинались. Ось добігла до спальнї та двері тихенько втворила.

Батько звільна йшов за ньою.

— Вона ще, видно, кріпко спить, мій батеньку — відозвала ся Дора — не перебиваймо її сну! Нехай собі відпочине!

— Нї, нї! — поспішно намагавсь батько. — Лїпше розбуди її! Хочу бачитись із ньою!

В слїдуючій зараз хвилї Дора тихесенько всунула ся до спальнї та підійшла до ліжка, на якому спала Ільона — батько же остав при втворених дверях.

Нараз із середини поніс ся голосний, проймаючий крик.

Нещасний батько впав за дочкою своєю у кімнату та лиш глянув на порожне ліжко Ільони, як із його уст вихопив ся грімкий крик болю.

— Милосерний Боже! Тепер гаразд все розумію! Тепер все прояснилось! — кликнув він в подражненю. — Се справка Ібраґіма! Знаю вже, знаю! Се на тебе було приготоване.... а Ільона впала його жертвою!

РОЗДІЛ CXVII.

МІЖ УСТАМИ А КРИСАМИ ЧАРКИ.

Минули два дні від хвилї коли пропав слїд за ґрафом Солмсберґом.

Поліція дуже пильно шукала за ним, але помимо найщирійших та безупинних змагань, не могла навіть на його слїд попасти.

Аста перебула сї два дні в безнастанній трівозї, все вижидаючи, чи поліція не донесе їй про увязнене Солмсберґа.

Але надармо! Так горячо вижидана вістка не наспівала! Видно пощастило ґрафови десь заховати ся в певне та безпечне місце.

Коли вже й другий день після того добігав до кінця, нагло перед замковою брамою спинила ся повозка, а з ньої висїла чорно прибрана жінка, якої лице було закрите густою сїткою.

Аста, що якось то підійшла була до вікна, сейчас побачила незнану собі стать новоприбувшої та крикнувши злегка, збігла по сходах її на зустріч.

Нерішучо простягнула руку до прибувшої, але через її уста, помимо найщирійших бажань, нї одно слово не могло протиснутись.

В сю хвилю вона відчувала цїлий жах свойого поло-

женя. Витручена нею із її правного становиска давна пані того замку вертала знова, а почутє встиду, яке її обняло, прямо до слова не давало їй прийти.

За горло стискало — наче оніміла.

Ґрафиня Евгенія приняла подану собі руку і мовчки її стиснула. Потім разом із Астою пішла на гору.

Аста втворила двері до одної із кімнат, а ґрафиня Евгенія, знайшовшись в добре знаних собі кімнатах, так була тим всім зворушена, що прямо здорова думка її відступала.

В голові закрутилось і, зойкнувши із болю, вона впала на найблизше стояче крісло.

Заридала і лице закрила обома руками.

Після якогось часу здобула давну рівновагу, спокій та силу панованя над своїми нервами.

Піднявши очі свої на Асту, промовила слабим, зломаним голосом:

— Так мені все чужим здаєть ся, немовби я звідси вже перед віками забралась. Відчуваю, що тут я-б вже не могла свобідно жити!...

Спинилась, а після хвилї надуми спитала:

— Чи мають пані які вістки про Солмсберґа?

— Ні пані ґрафине! — була тиха, несміла відповідь Асти. — Я-ж писала до вас, що він втік та дотепер ще не маю ніякої вістки чи зловили його!

Глянула на бліде, винужденіле лице ґрафині і так дальше говорила:

— Я тільки ждала приїзду пані ґрафині і чимкорше хочу забратись із відси! Чим скорше, тим ліпше! — добавила стиха немов до себе самої.

— Куди хочете вибратись? — із жалем спитала ґрафиня. — В котру сторону поїдете?

Бліде Астине лице задрожало із болю.

— Я ще не рішилась! — відповіла несміло, з покорою майже. — Аджеж пані ґрафиня знають, що у мене нема ні родинної хати, ні свояків! Я бідна, опущена на світі!

В очах ґрафині відбило ся милосердє та зворушенє, вона голову спустила.

Як сильно колись ненавиділа Асту, так тепер знова не була в силї оперти ся почутю милосердя супроти ньої.

— Верну може до ріного краю! — знова відозвала ся Аста слабим, беззвучним голосом. — Але пані дуже змучені, пані ґрафине! Прикажу принести дещо на покріплене! — докинула.

— Ні, ні! Лиш не тепер! Тепер не хочу ніякого чужого лиця бачити побіч себе! — просила ґрафиня, випрямившись з поспіхом. — Знаю і пригадую собі розложенє кімнат! Не заблуджу тут, та сама дам собі раду! Я-б хотіла спочати, бо ваша правда... я смертельно знесилена... винищена... виснажена...

І раз ще ввічливо кивнувши до Асти головою, наближила ся до бічних дверий, що вели до кімнат, які давнійше займала.

Аста поважно глянула за нею.

— Бідна, нещасна жінка... що за поворот для неї? — шепнула та аж сльози в очах їй закрутились. — А однак чи не є вона щасливійшою від мене? Чи не має вона повного права остати тут, в своїм замку, підчас коли у мене нема ніякого пристановиска? Я бідна, всіми опущена, буду мусіла тепер безцільно блукати по широкому непривітному світу! Ох, яка страшна, гірка моя доля!

Ох, Лесю! — зойкнула пристрасно, а з її уст вихопило ся серце роздираюче риданє. — Колиб ти хоч міг бути зі мною! Я тепер зовсім свобідна! Моглаб бути твоєю, моглаб схоронитись під твою опіку. Чому-ж ти зі мною так поступив?...

І страшне риданє потрясло цілим її тілом, однак за хвилю вона силою здавила свій біль та перейшла у свою кімнату.

Підчас коли Аста лагодила ся до відїзду, ґрафиня Евгенія безупину проходжувала ся по своїй кімнаті. Хоч повіки прямо злипали ся, то тисячі суперечних вражінь не давали їй заснути.

Якийсь дивний, внутрішний несупокій гнав її з місця на місце, а горячий біль стискав серце! Була чужою серед тих так добре собі знаних мурів. Якийсь незмірний жах пригнітав її душу.

Який страшний був се поворот домів! Ніяка жива душа, ніяке приязне серце її тут не стрінуло.

Ніхто її не спитав про се, що вона за той цілий час перетерпіла. Вважала себе нахабою у власній хаті. Яке се страшне, гірке почуване!

Нагло прийшло якесь почуте полекші. Горячі сльози линули із очий. Безсило впала на крісло та заломила тремтячі, худі руки.

З її грудий вихопило ся пристрасне ридане. Почула тугу за якоюсь хочби одинокою щирою душею, перед якою зі всім моглаб звіритись, та якаб її зрозуміла.

О, коби так мати хоч одну, одиноку людину, перед якою моглаб свій жаль висказати та розповісти все, що в нещасному серцю накипіло. Якби то легко їй тоді стало. Але на жаль...

Перед очима її душі пересунуло ся огоріле, але відважне та щире мужеське лице.

— Мій сину! Мій дорогий сину! — шепотіли блідi, тремтячі уста, а її рамена простягнулись в горячій жажді, та тузі, немов на стрічу дорогому та давно з тугою вижиданому синови.

Колиб я тебе мала поблизько, мій дорогий сину — жалілась — я-б сейчас тебе з отвертими раменами приняла! Перед цілим світом я-б признала тебе своєю дитиною та відважно здіймилаб занавісу із тайни, що від тілько літ так мою душу пригнітає!

Колиб я хоч могла знати, де перебуваєш тепер. Ще сьогодня я-б прибула до тебе і на колінах просилаб, щоб ти бодай маленький куточок в свойому серцю мені призначив!

Але хто знає! Хто може мені сказати — додала вона, здіймаючи в гору рамена — чи ти ще живеш та чи коли віднайду тебе! А колиб мені се пощастило... то чи ти з гнівом та злобою не відвернеш ся від тої, що повинна би бути тобі матірю, а чужою до тепер була? Чи може ненавидіти меш мене за се, що дотепер на ласці чужих тебе оставляла... що ти не зазнав родинного щастя та пестощів любих родичів, чого ніщо на світі не є в силі заступити?

На таких та їм подібних роздумуванях перебула ґрафиня першу ніч у власній хаті. Мучена докорами сумліня, ні хвилі супокою не могла для себе знайти.

Були се страшні, пекольні муки! Наколи прогрішилась в минувшині, то сто разів вже відпокутувала свій гріх.

Коли другого ранку із трудом підняла ся із ліжка та розглянула ся кругом себе по знаних собі ріжних закутинах, знова обняло її прикре почутє самотинности і знова сльози незмірної туги підступили їй до очий.

З трудом зібрала ся, та пішла оглянути господарські будинки. Знала вже від Асти, що із давної прислуги майже ніхто не остав і бодай остілько їй було відраднійше, що давні знакомі лиця не мусіли обминати.

Якже прикро булоб їй тепер стрінути ся із тими, які памятали її ще із давних ліпших часів!

Теперішні слуги знали вже про втечу ґрафа і знали також чому то поліція сюди приїздила, тому тимбільше їх здивоване було та мов роззяви стояли, коли ґрафиня до них тепер підійшла.

Вернувши у свої кімнати, ґрафиня кілька слідуючих годин перевела в тихій задумі та розважуванях своєї страшної недолі.

Якесь дивне, незрозуміле почутє здержувало її подальше від Асти. Хотіла заощадити їй прикрости, бо знала що стріча із ньою не була милою для тої нещасної жінки.

Було вже близько коло полудня, коли льокай звідомив її про візиту якогось ґрафа Байтена.

Ґрафиня здивовано глянула на його візитну карточку. Такого назвиска не знала.

Надумувалась довшу хвилю, але відтак дала льокаєви приказ, щоб впровадив того пана.

Коли той незнаний гість переступив поріг сальону, та побачив ґрафиню, станув мов вкопаний на місці і навіть не здобув ся на стілько сили, щоб представитись та паню дому поздоровити.

Ґрафиня Евгенія поважно підійшла напроти.

— Звідки така честь мені приходить, пане ґрафе? — спитала счудувана. — Яким обставинам завдячити маю ваші відвідини?

Новоприбувший все ще стояв перед ньою, мов не свій. Нарешті остілько отямив ся, що низько поклонив

ся, та спроміг ся сказати:

— Прошу вибаченя! Я бажав говорити із ґрафинею Солмсберґ а тут, бачу, якась помилка зайшла, бо...

Очи ґрафині бистро заблисли. Зрозуміла о що тут ходило, її уста затремтіли а на них появилась гірка, болюча усмішка. Тепер знала, що ґрафинею вважав Асту... так Асту.

— Ах, розумію! — сказала, опановуючи себе — пан ґраф бажають бачитись із...

— ... ґрафинею Астою Солмсберґ! — доповнив скоро.

Ґрафиня Евгенія кивнула головою.

— Прошу будьте так добрі, пане ґрафе, йдіть за мною — шепотом майже промовила бідна жінка — поведу вас сама до тої пані!...

Чужий той мущина йшов нерішучо за поступаючою вперед ґрафинею. Евгенія вела його до Астиних кімнат.

Постукавши у двері, втворила їх та заявила:

— Приводжу пані гостя, якого через помилку до мене привели!

В слідуючу хвилину побачила Аста новоприбувшого, що здивованими очима її приглядав ся.

Ґрафиня Евгенія мовчки відійшла.

Декілька хвилин обоє стояли проти себе та нікотре із них не було в силі перше слово промовити.

— Із ким маю честь? — нарешті спитала Аста, перебиваючи сю тяжку мовчанку.

— Ґраф Байтен! — почула добре знаний собі голос.

Аста із жаху аж кинула ся.

— Чи се можливе? — кликнула. — Чи очі мої добре бачуть? Се ви? Чи се ви, дійсно?

Не могла отямити ся, так несподівано настигла її та вістка. Прямо собі не довіряла.

— Чи дійсно се правда? Чи може се лиш самообман — привид якийсь?! — шепотіла вона наче до себе, отрясаючись із прикрого враженя.

— Але-ж дійсно, се я, у власній скірі, найдорозша Асто! — реготав ся ґраф Байтен, на пів жартом, на пів злобно. — Як довго се трівало поки моя люба доня мене знова пізнала!...

МОНОЛЬОҐИ Й ДІЯЛЬОҐИ

ЗДАВНА ВИЖИДАНИЙ ПІДРУЧНИК ДЛЯ ВПОРЯДЧИКІВ ВЕЧЕРІВ СМІХУ, КОНЦЕРТІВ І ТОВ. ЗАБАВ.

ЦІНА ПРИМІРНИКА 25ц.

В. О'КОННОР ВІЛІНСЬКА.

ХВИЛИНКА ВТІХИ.

СЦЕНКА НА ОДНУ ДІЮ.

ЦІНА 15 ц.

З РОЗГОНУ.

ВОДЕВІЛЬ НА 1 ДІЮ.

ЦІНА 15 ц.

У ШКОЛІ. ПОДРУГИ.

ДВІ ДІТОЧІ СЦЕНКИ НА 1 ДІЮ КОЖДА.

ЦІНА 10 ц.

62-ий СШИТОК СЬОЇ ВЕЛИКОЇ ПОВІСТИ ВИЙДЕ З ДРУКУ ДНЯ 23-го МАЯ 1924 р.